

Ideja nacionalnosti v poeziji zgodnjega 20. stoletja Luciana Blage in Srečka Kosovela

Ideea de naționalitate la începutul secolului al xx-lea în opera lui Lucian Blaga și a lui Srečko Kosovel

Klara Katarina Rupert

1 Uvod

Kadar se kot bralci-raziskovalci lotimo primerjave med dvema književnikoma zgodnjega 20. stoletja, ki sprva dajeta vtis popolne različnosti, se je najprej vredno ozreti ravno po skupnih lastnostih, ki povezujejo ideje in gonilo njunega dela. Tako Lucian Blaga kot Srečko Kosovel sta namreč rojena v isti državi, čeprav v razmaku nekaj let in brez skupne materinščine. Blaga leta 1895 v Transilvaniji (današnja provinca Alba), pokrajini, ki pripada skrajnemu vzhodu Avstro-Ogrske monarhije, Kosovel pa leta 1904 v Sežani blizu Trsta, torej na njenem skrajnem zahodu. Oba odraščata v izrazito intelektualno ozavešenem okolju, katerega kulturno gonilo predstavlja oče; Anton Kosovel, sežanski nadučitelj in zborovodja, je za svoj čas izjemno politično in kulturno ozavešen posameznik, ki izpostavlja pomembnost izobrazbe in znanja jezikov tudi pri svojih petih otrocih. Prav tako Isidor Blaga, ki je po poklicu sicer duhovnik, vendar so njegovo življenje

označevale izrazito akademske ambicije; te nato prenese na sina Luciana, ki jih tudi realizira – nenazadnje poleg pesniškega, pisateljskega in dramskega ustvarjanja tudi doktorira iz filozofije na Univerzi na Dunaju.

Tako Kosovel kot Blaga sta zagrizena študenta, ki zapustita dom že ob vstopu v srednjo šolo (Kosovel namreč obiskuje ljubljansko realko, Blaga pa pod nadzorom strica Iosifa, sicer raziskovalca teorije drame, srednjo šolo v Brašovu). Zaznamujejo ju tudi specifične travme, saj Blagi že mlademu umre oče, Kosovel pa se od blizu sooči s prvo svetovno vojno, ki kasneje z mejo loči njegov dom na Krasu in njegova študij in delo v Ljubljani. Ta dvojnost se bo pojavljala tudi kasneje, razumljivo pa je, zakaj bo motivika smrti prisotna ne zgolj kot eksistencialno vprašanje, temveč tudi kot osebna tragedija, ki se je pesnika lotevata vsak na svoj način. Zanimariti ne gre niti vsestranskosti obeh avtorjev, ki kljub afiniteti do poezije napeljuje na raziskovanje različnih področij literarnega izraza; oba sta se namreč posvečala študiju filozofije in tujih jezikov, kar ju je posledično oblikovalo v izjemno plodovita avtorja. Vsekakor pa ne smemo pozabiti tragične ločnice, ki jo med njima začrta življenje: Srečko Kosovel namreč umre že leta 1926, star 22 let, Blaga pa svoje ustvarjanje nadaljuje vse v leto 1961. To nikakor ne pomeni, da Kosovel v svojem delu ne bi bil sposoben zrelega izraza ali refleksije, vseeno pa je faktor vreden upoštevanja, ko se poglobimo v bistvo njune refleksije o življenju, smrti in času. Blaga namreč živi v veliko bolj mirnem in stagnirajočem »vaškem« času, Kosovela pa kljub površinski meditativnosti še vedno prevevata mladostna energija in bojevitost.

V tej kratki razpravi se bom v prvi vrsti posvetila razmerju med poezijo in ideologijo pri obeh avtorjih. Sprva bom razdelala glavne elemente motivike v njuni poeziji, predvsem pa se bom posvetila motiviki podeželja, smrti in vzorcem čustvovanja, izraženih v pesmih. Nato bom spregovorila tudi o ideji nacionalnosti, ki jo oblikujeta skozi svoje tekste, in o tem, kako se ta ista ideja izraža v njunem udejstvovanju izven literature, v dnevnikih ter korespondenci – ključnih elementih za razumevanje avtorjevega literarnega izraza, ki ponekod lahko deluje nekoliko hermetičen. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da – predvsem pri Srečku Kosovelu – govorimo o pesniku mnogih obrazov, ki kljub svoji zgodnji smrti ostaja eden izmed utemeljiteljev evropskega konstruktivizma v literaturi. Ukvarjamo se torej s polifonima pesnikoma, ki ju ne moremo preprosto zreducirati na skupni imenovalac; lahko pa njuno delo primerjalno obdelamo.

2 Motivika podeželja, smrti, čustvovanja

Kot v svojem članku *Lucian Blaga Between Words and Silence* opazi Rodica Grigore, je bilo obdobje med obema vojnama tako rekoč »zlata doba romunskega modernizma«, ki jo zaznamujejo velika imena mednarodnega slovesa: Tristan Tzara, Eugen Ionescu – nam bolj znan kot Eugène Ionesco, pa tudi Mircea Eliade in E. M. Cioran. Prav tako pa Blago skupaj z nekaterimi sodobniki, kar je za nas še nekoliko bolj zanimivo, v citatu Marcela Popa kvalificira za predstavnika konstruktivistične faze romunskega modernizma, saj ob pobiranju razbitih delcev dadaizma, futurizma in ekspresionizma ter ob izogibanju ekscesom nove francoske umetnosti (nadrealizma), njihovo delo sodeluje, čeprav indirektno, pri rekonstrukciji evropske umetnosti v post-dadaistični dobi (96).¹

Kar pa nas lahko pri razumevanju bistva njegove poezije intrigira še nekoliko bolj, je naslednja navedba, ki bi ga prav lahko primerjala z močnimi elementi poetičnega ustvarjanja Srečka Kosovele. Avtorica namreč zapiše: Blaga je v romunski kulturi nekoliko paradoksalen: želi namreč prodreti globoko v bistvo svoje rodne dežele, hkrati pa je željan stopiti v sozvočje z modernimi idejami /.../ (96).

Ravno to specifično opredeljuje tudi Kosovelovo poezijo; gre namreč za pesnika, ki čuti globoko povezavo z rodnim Krasom, vseeno pa ga pogosto obremenjujejo tudi težave modernega človeka, Evrope, ki vstopa v novo fazo kapitalizma, individualizacije in izgube čuta za sočloveka. Vse to v svoji najvišji izrazni moči vznikne ravno v zadnjih kiticah Kosovelove pretresljive ekspresionistične balade *Ekstaza smrti*:

Joj, v to pokrajino,
rosno zeleno pokrajino, še v to,
sonce večerno, boš zasijalo
s pekočimi žarki? Še v to?

Morje preplavlja zelene poljane,
morje večerne žgoče krvi,
in rešitve ni in ni,

1 Corins-Pop, Marcel. "A Rediscovered Circuit: The Romanian Literary Avant-Garde in Postwar Europe". V: *The European Studies Journal*, 3/1 (1986): 17–31. (vse navedbe iz angleščine prevedla Klara K. Rupert)

dokler ne padeva jaz in ti,
dokler ne pademo jaz in vsi,
dokler ne umremo pod težo krvi.
Z zlatimi žarki sijalo bo sonce
na nas, evropske mrličē.

Element, ki se ga pesnika poslužujeta enako pogosto, je tudi element molka in tišine. Pri obeh tišina namreč predstavlja neke vrste obrat, spremembo perspektive, ki se iz opazovanja zunanjih okoliščin obrne v pesnika in v njegov doživljajski svet. V primeru Luciana Blage je takšna pesem prav gotovo *Tišina* (*Linište*) iz leta 1919:

Obdaja me tako globoka tišina, da se mi zdi, da slišim
mesečino, ko se lomi skozi šipe na oknih.

V mojih prsih
se je zbudil tuj glas
in v meni poje pesem,
hrepenenje, ki ni moje.

Pravijo, da naši predniki, ki so umrli prezgodaj,
z žilami, polnimi krvi, ki je bila še mlada,
s krvjo, polno velikih strasti,
s strastmi, v katerih se zrcali sonce,
pridejo,
pridejo, da bi še naprej živeli
v nas
svoja nedokončana življenja.

Obdaja me tako globoka tišina, da se mi zdi, da slišim
mesečino, ko se lomi skozi šipe na oknih.

O, moja duša, kdo ve v čigavih prsih boš pela
tudi ti, čez dolga stoletja,

ob mehkih strunah tišine,
ob harfi temačnosti – o zadušenem hrepenenju
in strti sreči življenja? Kdo ve?
Kdo ve?

(1919)

Zelo podobna je Kosovelova pesem *Sredi noči*, ki je podrobneje od 19?? sicer ne moremo datirati. V njej se nazorno izriše motiv mesečine in nočne kontemplacije pesnika, prebujanja srca (ali duše), navsezadnje pa se v obeh delih prav tako izrazi ideja duše kot volje, ki se vrača in ki pripoveduje. V primerjavo:

Sredi noči, ko bori vzvršijo,
ko se drevesa iz sanj prebudijo,
kadar gre veter čez polje,
se prebudi moje srce.

Med mesečino se polje svetlika,
topol, jagned in trepetlika
tiho šepčejo preko polja
z nekom od onkraj sveta.

Sobice večnosti vse so odprte,
duše naše več niso potrte,
zlati odsevi sijejo k nam,
čutiš, da nisi več sam!

Kot rečeno se v obeh pesmih nazorno pokaže motiv mesečine; pri Blagi v prvi, pri Kosovelu pa v drugi kitici, prav tako pa smo lahko priča prebujenju pesnikove senzibilnosti. V pesmi *Tišina* se to najbolj razvidno nakaže z verzoma »V mojih prsih / se je zbudil tuj glas«, v *Sredi noči* pa nas v to vpelje celotna prva kitica, ki se zaključí z verzoma »kadar gre veter čez polje, / se prebudi moje srce«. Kot Blaga opisuje petje glasu, ki je v njem, hkrati pa pripada nekemu drugemu, ki je umrl še mlad in poln moči, tako Kosovel komunikacijo preda

drevesom, ki v vetru šepečejo kot da bi se pogovarjala z nekom iz onostranstva. Nazadnje pa bi bilo vredno spregovoriti tudi o ideji samote, ki je izražena v obeh delih. Opazimo lahko, da gre za nekakšno poetično stanje, ki ne zahteva aktivne udeležbe; samota je prisotna, vendar so prav tako prisotni tudi šepeti in sence duš, ki se vračajo. Tako bi lahko takšno samoto interpretirali kot nekaj dvoličnega in ne nujno dobesečnega – samota je veliko bolj kot odsotnost prisotnosti predstavljena kot metafizično stanje duha, ki se lahko le na tak način odpre intimnosti glasov drugih.

Kakšno vlogo pa ima v njuni poeziji podeželje? Za začetek bi se bilo najbolje obrniti na Blagovo pesem *Duša vasi* (*Suffletul satului*, 1924):

Dekletce, položi na kolena mi dlani.
Verjamem, da se je večnost rodila na vasi.
Tu je vsaka misel počasnejša
in srce ti bije počasneje,
kot da ne bi udarjalo v tvojih prsih
temveč nekje globoko v osrčju zemlje.
Tu je tvoja žeja po rešitvi pogašena,
in če ti stopala krvavijo,
usedeš se na ilovnati breg.

Glej, večer je.
Duša vasi frfota mimo naju
kot sramežljiv vonj pokošene trave,
kot pada dim s slamnatih streh,
kot otroška igra na visokih grobovih.

V pričujoči pesmi je jasno razvidna Blagova naklonjenost podeželju; v njem vidi sliko miru, idiličnosti, celo odrešitve. Takšen odnos ima tudi Kosovel do rodnega Krasa. Za zgled je lahko brez dvoma pesem *Vas za bori*:

V oklepu zelenih borovih rok
bela, zaprašena vas,
poldremajoča vas

kot ptica v varnem gnezdru rok.
Sredi dehtečih borov postanem:
ni to objem mojih rok?
Velik objem, velik obok
za tako majhno gručo otrok.

Za zidom cerkvenim je pokopan
nekdo. Na grobu šipek cvete.
Iz bele vasi bele poti –
in vse te poti v moje srce.

Ponovno lahko opazamo, da sta pesmi motivno zelo lahko primerljivi. V obeh tekstih smo jasno soočeni s kontrastom otroštva in smrti, ki ga predstavlja podoba otroške igre in grobov. Temu nasprotuje izrazita slikovitost narave; oba pesnika pa se prav tako poigravata z mnogoterostjo čutil – medtem ko Blaga opisuje vonj pokošene trave, Kosovel reminiscira o počitku med *dehtečimi* borovci. Do neke mere se nanašata na religiozni imaginarij; Lucian Blaga razmišlja o večnosti, o potrebi po odrešenju, medtem ko Kosovel poslednjo sliko vasice prepusti cerkvenemu pokopališču, kjer je nekdo pokopan v zemlji, iz katere raste razcvetel šipkov grm. Tudi tu nas podobe zemlje napeljujejo na mir, varnost, po Kosovelovo je to primerljivo z varnostjo gnezda ali objema. Čeprav se Kosovel ne pogloblja tako zelo v občutke vaškega miru – zadovolji se preprosto z besedno zvezo »poldremajoča vas«, ki je pomensko sicer zelo nabita – je njegova ljubezen do okolja jasno razvidna. To lahko brez pomislekov trdimo tudi za Luciana Blago, saj je bil njegov govor ob sprejemu v Romunsko akademijo zgovorno naslovljen *Elogiul satului românesc – Hvalnica romunski vasi*.

3 Ideja nacionalnosti

Zelo lahko je razbrati, da oba pesnika podeželje vidita kot nekakšno jedro naroda, v katerem ne prebiva samo njegova duša temveč tudi njegov jezik. Srečko Kosovel takšen sentiment najbolj radikalno izrazi v pesmi *Preproste besede*, saj opeva govorico podeželja kot bolj pristno celo od poetičnega izraza – predvsem pa ljubljanske meščanske poezije.

Ljubim jih, te preproste besede
naših kraških kmetov, ljubim jih,
o bolj jih ljubim od vas,
meščanskih poetov.

Kakor da vidim krajino jasno
nad tiho zeleno dolino,
kakor da vidim skale in bore,
ki stražijo to dolino.

Ljubim jih, njih ostro tišino,
kakor raskava roka vabijo zopet
in zopet me tja,
izgubljenega otroka.

Jasno je, da je Kosovel v poeziji zelo predan svojemu jeziku; ne pa nujno tudi kulturnemu okolju, ki ta jezik uporablja. V svojem delu (tako kot v drugih marginalijah in dnevniških zapisih) izraža otipljiv prezir do Ljubljane, saj jo po eni strani vidi kot oviro pri njegovem delu, po drugi pa kot edini slovensko govoreči prostor, v katerem se lahko kolikor toliko uveljavi. Pri tem pa ostaja izrazito kritičen do slovenskega naroda, ki ga velikokrat naziva s sintagmo »ovčji narod« ter, prav po cankarjansko, apelira na pozicijo hlapčevstva v kateri se vedno znova znajde.² Prav zato je pomemben del njegovega opusa otroška poezija, s katero se je, kot to opiše Janez Vrečko v monografiji *Srečko Kosovel*: »/.../ dotaknil najbolj ogroženega sloja v lastnem narodu, otrok, tistih, ki so bili predvsem v šoli tostran in onstran meje deležni raznarodovalnega pritiska« (480). Tu je zelo lahko razbrati, kako travmatičen vpliv je na pesnika imelo

2 Za zgovoren primer Kosovelove kritičnosti v poeziji lahko vzamemo sledečo pesem z naslovom *Rodovnik* iz posthumno objavljene zbirke *Integrali '26*:

Suženj.
Suženj Hlapec.
Suženj Hlapčevič Hlapec.
Suženj Sužnjevič Hlapčevič Ponižni.
Suženj II.
Suženj Ponižnjevič III.
Hlapčevič IV.
Janez Ponižni, Strahopetni, Velepotezni.

življenje na obeh straneh meje. Nacionalnost je v njegovem delu neizpodbitno slovenska, vendar jo le redko povzdiguje ali idealizira; do nje kljub svojim rosnim letom ostaja neusmiljeno kritičen. Veliko večjo vlogo je v njegovem delu igral humanistični ideal, h kateremu je želel spodbuditi svoje sonarodnjake, njegove težnje so bile izrazito narodnobuditeljske, saj je bil njegov primarni cilj porušiti intelektualne meje in dokončno opraviti z malomeščansko provincialnostjo, ki ji je bil priča v Ljubljani. Zdi se, da je najbolj od vsega sovražil pretvarjanje ter resnično cenil pristnost podeželanov, ki jo je videl na domačem Krasu. Do podobnega sklepa pride v monografiji tudi Vrečko: Ker pa se v otroški poeziji skrivajo pomeni, ki so značilni za celoten Kosovelov opus, ta pa je bil nenehno tudi narodnobuditeljski, še več, deloval je tudi za spremembo narodnega značaja Slovencev kot »ovčjega naroda« in odkrito pozival k uporabi proti fašizmu in srbski predominaciji v SHS, je jasno, da je Kosovelov mladinski opus tako pri mladih kot starejših naletel na odlično sprejem in v »razčetrjenem slovenskem narodu« po Rapalu opravil svojo buditeljsko nalogo. Kosovel je velikosrbski ekstenzivni nacionalizem primerjal z italijanskim. Pri tem pa krivdo za slab položaj valil tudi na Slovence, ker »smo takšni podpetniki jugoslovenstvu«. (III, 323) V tem času je bilo na Primorskem slovenske knjige težko dobiti, večinoma so jih tihotapili iz matične Slovenije, posebno zaslugo za širitev slovenske književnosti med ljudmi pa so imeli slovenski duhovniki, čedermaci, ki so pretihotapljene slovenske knjige pogosto skrivali kar pod tabernakljem, na najsvetejšem mestu torej. Podobno se je godilo s posmrtno izdajo Kosovelovih pesmi leta 1927. K Primorcem je knjiga lahko prišla le ilegalno in je imela nanje velik narodnobudilni vpliv (481–482).

Kosovel torej jedro naroda povezuje z ljudstvom³ z govornici jezika, ki predstavljajo temelj njegovi identiteti. Zeleni hlad kraških planot je tako neke vrste protistrup rdečemu pekočemu soncu stare Evrope, ki temelji na izkoriščanju človeka (cf. *Ekstaza smrti*).

Lucian Blaga je v svojem delu (tako pesniškem kot filozofskem) za razliko od Kosovela veliko bolj usmerjen v preteklost. Kljub temu, da odrašča kot sin vaškega duhovnika, je v svoji filozofiji in pogledu na svet skorajda poganski; globoko verjame v povezavo romunskega ljudstva z dakijskimi predniki in išče tisto staro, mitsko preteklost, ki ljudstvo pravzaprav veže na zemljo. Kot v

3 Zanimivo bi se bilo ozreti tudi po njegovih predavanjih Umetnost in proletarec, ki jih je pripravil za občinstvo v Zagorju.

članku opaža Rodica Grigore: Tako se je v svojem iskanju osnovnih koordinat romunskega kulturnega sloga Blaga osredotočil na podeželje, saj je bil prepričan, da bo tam našel tudi sestavni faktor romunske duhovnosti. Zato je pravoslavju tudi omogočil organsko mesto v narodovi psihi, ne da bi se v svojih temeljih zanimal za religijske dogme; kot pravoslavje je namreč mislil etnično-geografsko področje, ki je njegove ljudi ločilo od protestantske ali rimokatoliške Evrope. Izraz, ki ga je uporabil, je treba razumeti »v kulturnem in ne v religioznem smislu« ter poudariti, da je edinstvenost romunskega duha »ne v pravoslavni dogmi, temveč v odstopanjih od le-te, ki jih je s seboj prinesel ‚duh krivoverstva‘, ohranjen v tej polpoganski folklori skozi mite in legende.« Blaga je bil prepričan, da so za masko pravoslavja Romuni ohranili svoja antična, predkrščanska prepričanja, šege in navade, še posebej pa njihov način občutenja in razumevanja eksistence, ki je po njegovo šla nazaj vse do trakijske dobe. (Lucian Blaga, 100–101)

Primere takšnega občutenja nacionalne identitete lahko najdemo v mnogih Blagovih prozih, eden izmed njih pa je tudi *Haronov brod*. V njem avtor v izrazito kontemplativnem slogu izpostavlja svoje občutenje zgodovine, ki se mu izrisuje kot dediščina dakijskih prednikov, ujeta v ruševine in neustavljivi tok časa. Če se ozremo po njegovih nadaljnjih filozofskih tekstih, je za naše dožemanje nacionalnega v Blagovi poeziji definitivno najpomembnejša druga knjiga iz njegove *Kulturne trilogije*, iz leta 1936, *Spațiul mioritic (Ovčji prostor)*, ki že v naslovu apelira na romunsko nacionalno pesnitev *Miorița (Ovčica)*. Tu seveda ne gre le za insinuacije romunskega naroda kot pastirskega naroda, temveč tudi na ključno upodobitev njihovega značaja; ko namreč eden izmed treh pastirjev od svoje ovčice izve, da ga druga dva nameravata iz zavisti umoriti in si prisvojiti njegovo čredo, konje in pse, svojo usodo sprejme mirno – skrbi ga le, da bo njegovim ovcam dobro in da njegova mati ne izve za tragično usodo, ki ga je doletela. Zato tudi naroči ovčici, naj po njegovem izginotju vsem pove, da je odšel in se med zvezdami in nebom poročil s prelepo princeso. V prvi vrsti torej razbiramo izrazito melanholičen podton pastirja, ki je tako zelo navezan na svojo zemljo in na svoje ovce, da si ne želi drugega kot biti pokopan na pašniku, zaviti v ovčji kožuh in s piščalko ob glavi.

Tako je koncept tega mioritskega, »ovčjega« prostora na poetični ravni lahko pravzaprav enakovreden konceptu romunske nacionalne identitete. Najpomembnejše pa je, da romunsko zavest izrisuje skozi povezavo med naravo in kulturo.

4 Zaključek

Zanimivo je, da v obravnavi dveh pesnikov, ki ju sprva ne bi mogli dojemati kot bolj različnih, lahko izpeljemo primerjave, ki ju zbližajo do te mere, da nazadnje opazimo pomembne tematske vzporednice v njihovih tekstih. Ali gre za nekakšno neimenovano sorodnost ali pa smo bili priča preprostemu odjeku modernosti, ki je zaznamoval dobo in evropski prostor v celoti? Dejstvo je, da sta tako Blaga kot Kosovel odraščala v podobnih okoliščinah, ki so ju zaznamovale vsakega na svoj edinstven način. Seveda pa ne moremo trditi, da smo lahko pristopili k njenemu delu kot k poglobljeni analizi; šlo je bolj za predstavitev romunske in slovenske kulturne krajine zgodnjega 20. stoletja, kar pa je nenazadnje lahko dovolj za vzpostavitev nadaljnjih raziskav.

Tako Blaga kot Kosovel v svojem delu ohranjata specifične svojega prostora; brez težav bi lahko zatrdili, da Kosovel najbrž ni bil seznanjen z mitološkim ozadjem romunske pokrajine, prav tako pa Blaga nikoli ni zares občutil prisotnosti kraških borovcev in slanega zraka, ki piha z morja in ki je tako očaral Kosovela. Vendar je v srži njihovih del vseeno opaziti nekakšno težnjo po distinkciji, ki bi v njunem bralstvu navdihnila tako močno ljubezen do pokrajine, kot sta jo občutila sama. In kje je bolje videti svoj narod kot v njegovi najbolj preprosti, idilični podobi podeželja? Čeprav se njuno delo razteza čez različne medije, osebne stiske in načine izražanja, sta si vseeno delila eno: ljubezen do literarnega ustvarjanja in globoko občutenje jezika, ki je odsevalo povsod okoli njiju. Predvsem v pokrajini in njenih ljudeh.

Bibliografija in viri

- Grigore, Rodica. 2015. "Lucian Blaga Between Words and Silence." *Theory in Action* 8, št. 4: 94–110.
- Kosovel, Srečko. 2013. *Zbrane pesmi*. Ur. Neža Zajc. Ljubljana: Študentska založba.
- Micu, Dumitru. 2000. *Istoria literaturii române : de la creația populară la post-modernism*. București: Saeculum I. O.
- Vrečko, Janez. 2011. *Srečko Kosovel*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU.

Povzetek

Kot Lucian Blaga v pesmi *Duša vasi (Sufletul satului)* verjame, da se je »večnost rodila na podeželju«, tako se tudi Srečko Kosovel v poetičnih slikah Krasa sooča z globljimi vprašanji človeštva in človeške eksistence. Zdi se, da podoba vasi pri obeh pesnikih predstavlja sliko miru, ki ju globoko veže na nacionalno zavest. Kmečka populacija je prikazana kot vase umaknjena, samozadostna skupnost, razpeta med »nebo in zemljo«, in v svojem bistvu predstavlja nekakšno dušo naroda. Kljub mnogim razlikam v strukturnem in slogovnem pristopu k pisanju poezije je v samem bistvu njunega poetičnega toposa mogoče potegniti mnogo vzporednic med slovensko in romunsko poezijo zgodnjega 20. stoletja.

Ključne besede: Lucian Blaga, Srečko Kosovel, poezija, nacionalnost, modernizem, 20. stoletje

Rezumat

Așa cum Lucian Blaga în poemul *Sufletul satului*, consideră că „eternitatea s-a născut la sat”, la fel și Srečko Kosovel, în imaginile poetice ale Karstului și ale oamenilor de aici, se confruntă cu profunde probleme existențiale ale umanității. Pentru ambii poeți satul pare a fi o imagine a păcii care îi determină să înțeleagă conștiința națională. Populația țărănească este înfățișată ca o comunitate retrasă, autosuficientă, o ruptură între „cer și pământ”, iar în centrul ei se află sufletul unei națiuni. În ciuda numeroaselor diferențe în abordarea structurală și stilistică a celor doi poeți menționați anterior, există multe conexiuni între poezia slovenă și cea română de la începutul secolului al XX-lea care pot fi extrase din esența toposului lor poetic.

Cuvinte cheie: Lucian Blaga, Srečko Kosovel, poezie, naționalism, modernism, secolul al XX-lea